KEHA-keskus

Lausunto

6.11.2025

Eduskunta
Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 144/2025 vp)

KEHA-keskus kiittää mahdollisuudesta antaa näkemyksensä valiokunnan käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen.

KEHA-keskus pitää hallituksen esityksen tavoitteita kannatettavina, mutta tuo lausunnossaan esiin näkökulmia erityisesti virastolle esitettyihin tehtäviin ja niiden toimeenpanoon liittyen.

Tausta

Euroopan unionissa (EU) otetaan käyttöön unionin tason keskusrekisteri vähämerkityksisistä tuista (EU De Minimis Central Register). Rekisterin tarkoituksena on mahdollistaa tuensaajakohtainen valvonta koko EU:n alueella ja varmistaa, ettei vähämerkityksisen tuen enimmäismäärä ylity kolmen vuoden tarkastelujaksolla. Jäsenvaltioiden on nimettävä kansallinen taho, joka vastaa keskusrekisterin hallinnollisista ja teknisistä tehtävistä. Suomessa nämä vastuut on osoitettu KEHA-keskukselle.

Suomessa toimijoiden roolit ovat seuraavat:
- Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM): toimii EU:n valtiontukisääntöjen asiantuntijatahona ja koordinaatioviranomaisena sekä yhteystahona Euroopan komissioon.
- KEHA-keskus: teknisen ja hallinnollisen pääkäyttäjähallinnon toteuttaja (rekisterin operatiivinen hallinta ja tuki).
- Valtion tukiviranomaiset, työvoimaviranomaiset, kunnat, hyvinvointialueet sekä muut valtioneuvostoon kuulumattomat julkiset toimijat: tukien myöntäjät ja myöntötietojen tallentajat unionin tason keskusrekisteriin.

Rekisterin käyttöönotto edellyttää kansallisen hallintomallin ja käyttövaltuushallinnan muodostamista sekä käytännön vastuiden ja yhteydenpitoprosessien selkeää määrittelyä.

De-minimis-tehtävän järjestämiseen liittyvät vastuut

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin annetun

neuvoston asetuksen (EU) 2015/1588 2 artiklan perusteella annettujen Euroopan komission vähämerkityksisiä tukia koskevien asetusten mukaisesti Suomen on varmistettava, että myönnettyä vähämerkityksistä tukea koskevat tiedot merkitään kansalliseen tai unionin tason keskusrekisteriin. Suomen tapauksessa unionin tason keskusrekisteriin. Suomessa vastuu unionin tason keskusrekisterin pääkäyttäjähallinnosta on päätetty tulevan KEHA-keskukselle. KEHA-keskus toimii myös teknisenä tukena suomalaisille pääkäyttäjille.

KEHA-keskuksen rooli ja vastuut De minimis- tehtäväalueella:

Tehtäväalueen laajuus on eduskunnalle annetussa hallituksen esityksessä supistunut lausuntokierroksella olleeseen luonnokseen verrattuna. KEHA-keskuksen rooli ei sisällä neuvontaa tai ohjausta loppukäyttäjille, vaan vastuu kohdistuu pääkäyttäjähallintoon, tekniseen tukeen ja kansalliseen koordinointiin viranomaistasolla.

- **Pääkäyttäjähallintoon liittyvät tehtävät**, jossa hallinnoidaan suomalaisten viranomaisten pääkäyttäjätilit EU:n keskusrekisterissä. Vastataan tuen myöntävien organisaatioiden pääkäyttäjien oikeuksien hallinasta. Pidetään yllä käyttäjärekisteriä pääkäyttäjien osalta ja varmistaa pääkäyttöoikeuksien ajantasaisuus.
- **Tekniseen tukeen liittyvät vastuut ja yhteyspisteenä toimiminen komission suuntaan.** KEHA-keskus toimii yhteyspisteenä Euroopan komission suuntaan ja vastaa komission kanssa käytävästä tiedonvaihdosta, järjestelmäpäivityksistä ja häiriötilanteista. KEHA-keskus antaa pääkäyttäjäoikeuksiin liittyvää välitöntä teknistä tukea tukia myöntävien organisaatioiden pääkäyttäjille, mutta ei muuta tukea, kuten loppukäyttäjien tukea.
- **KEHA-keskus** antaa teknistä tukea vai niille pääkäyttäjille, joille se on myöntänyt tunnukset. KEHA ei anna yleisneuvontaa, eikä ohjeista säädösten tulkinnassa tai soveltamisessa.
- **Tietoturvaan ja tietosuojaa koskevat vastuut**, joissa varmistetaan pääkäyttäjähallinnon ja käyttäjätietojen käsittelyn lainmukaisuus (GDPR, tietosuojalaki 1050/2018). KEHA-keskus valvoo pääkäyttöoikeuksien hallintaa. KEHA-keskus huolehtii, että kansalliset pääkäyttäjäprosessit tukevat EU:n tietosuoja-asetuksen mukaista pseudonymisointia ja tietojen suojaamista. Tarvittaessa KEHA osallistuu tietosuoja-asioiden kansalliseen koordinointiin TEM:n kanssa, mikäli komission suuntaan nousee tietosuojakysymyksiä.

KEHA-keskus toteaa, että esitetty tehtävä tulee KEHA-keskukselle uutena tehtävänä, jonka toimeenpano viraston on järjestettävä poikkeuksellisen nopealla aikataululla, mutta tehtäviä vahvasti priorisoimalla KEHA-keskus kykenee aloittamaan tehtävän haltuunoton sekä toimeenpanon vielä tämän vuoden puolella.

KEHA-keskus korostaa, että tehtävän hoitaminen edellyttää hallituksen esityksessä kuvattua kahden henkilötyövuoden jatkuvan resurssitarpeen

liittyen Unionin tason keskusrekisterin pääkäyttäjähallinnon ja pääkäyttäjille annettavan teknisen tuen.

Yhteenveto

KEHA-keskuksen vastuulle tulevan tehtäväkokonaisuuden osalta tavoitteena on luoda Suomeen pysyvä menettely- ja hallintomalli Euroopan unionin keskusrekisterin pääkäyttäjätunnusten hallinnointia varten. KEHA-keskus toimii rekisterin **teknisenä ja hallinnollisena pääkäyttäjänä** sekä **teknisenä tukena ja yhteyspisteenä** Euroopan komission ja rekisterin suomalaisten pääkäyttäjien välillä. Lisäksi KEHA-keskus hoitaa unionin tason keskusrekisterin pääkäyttäjähallintoa Suomessa.

KEHA-keskukselle **ei kuulu muuta tukevaa tai neuvovaa roolia** kuin pääkäyttöoikeuksiin liittyvä tuki. **KEHA-keskus antaa teknistä tukea vain niille pääkäyttäjille, joille se on myöntänyt tunnukset.** KEHA ei anna yleisneuvontaa, eikä ohjeista säädösten tulkinnassa tai soveltamisessa. Tehtävän hoitamiseksi

KEHA-keskus tarvitsee tehtävien hoitamiseen kahden henkilötyövuoden (2 htv) rahoituksen. Virasto osoittaa tehtäväalueen hoitamiseen tarvittavat henkilöresurssit tämän rahoituksen puitteissa. Riittävän rahoituksen ja henkilöstöresurssien varmistaminen on edellytys tehtävän asianmukaiselle toteuttamiselle, jatkuvalle toimivuudelle sekä komission suuntaan tapahtuvan hallinnollisen ja teknisen yhteistyön turvaamiselle.

Tehtävän toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön sekä tukia myöntävien viranomaisten kanssa. Toiminta perustuu valtiontukilain (300/2001) mukaiseen hallintokehikkoon. KEHA-keskus vastaa Suomessa De minimis- rekisterin pääkäyttäjähallinnon käytännön toteutuksesta, mukaan lukien pääkäyttäjätunnusten ja käyttövaltuuksien ylläpito, sekä tähän tehtävään liittyvä asiantuntijaresurssien kohdentaminen ja viranomaisten välinen viestintä.

KEHA-keskus osoittaa tarvittavat henkilöresurssit hoitamaan pääkäyttäjätunnusten ylläpitoa (luonti, muutoshallinta ja poisto). Nämä asiantuntijat luovat de minimis- -tukea myöntäville toimijoille tarvittavat pääkäyttäjätunnukset. **Tukea myöntävä organisaatio hakee pääkäyttäjäoikeuksia KEHA-keskukselta, joka myöntää ne hakemuksen perusteella.** Tukia myöntävät organisaatiot vastaavat oman organisaationsa sisällä käyttövaltuuksien ja käyttäjätunnusten luomisesta tukien myöntämisprosessin mukaisia tehtäviä varten. **Tuen myöntäjä vastaa oman organisaationsa käyttäjähallinnasta ja käyttäjien teknisestä tuesta.**

Pääkäyttäjätunnusten myöntämisestä ja luomisesta tiedotetaan valtakunnallisesti kaikille tukea myöntäville toimijoille. Tiedotuksen perusteella toimijat ilmoittavat KEHA-keskukselle omat pääkäyttäjänsä, minkä jälkeen KEHA-keskus luo tarvittavat pääkäyttäjätunnukset ja toimittaa tunnustiedot tietoturvallisesti pääkäyttäjille.

Pääkäyttäjät luovat tämän jälkeen oman organisaationsa asiantuntijoille tarvittavat käyttäjätunnukset. KEHA-keskus tarjoaa toimijoiden pääkäyttäjille tukea ja neuvontaa, joka liittyy suoraan pääkäyttäjätunnusten ylläpitoon ja käyttöön.

Tämä asiakirja KEHA/32910/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/32910/2025 har godkänts elektroniskt

Kolehmainen Michael 07.11.2025 16:32

Makkula Heikki 09.11.2025 11:17